

AKATISTOSHYMNIN ELI ILOTERVEHDYSTEN JUMALANÄITI

Akatistoshymnin Jumalanäidin ikoni sijaitsee Athoksella, Pyhän Dionysioksen luostarissa. Ikoni on Pyhän Vuoren vanhin. Perimätiedon mukaan se on yksi niistä 70 ikonista, jotka evankelista Luukas teki Jumalanäidistä kunnioituksesta häntä kohtaan. Ikoni on muovailtu puulle mehiläisvahasta. Jumalanäidin piirteet erottuvat vaikeasti osittain siksi, että ikonista vuotaa ajoittain runsaasti mirhaa. Ikoni on ihmeitätekevä.

Ikonia säilytettiin pitkään Bysantin valtakunnan pääkaupungissa Konstantinopolissa, jonka se pelasti vuonna 626 persialaisten ja arabien hyökkäykseltä. Koska hyökkäyksen aikana keisari Herakleios oli sotaväkensä kanssa sotaretkellä eikä kaupungilla siten ollut mitään inhimillistä turvaa, sen asukkaat kääntyivät rukouksiin Jumalanäidin puoleen. Patriarkka Sergios kantoi tätä ikonia rintaansa vastaan ympäri kaupunkia vahvistaen asukkaita uskossa ja luottamuksessa jumalalliseen huolenpitoon. Kaupungin monissa kirkoissa toimitettiin samanaikaisesti rukouspalveluksia Jumalanäidille. Seuraavana yönä suojaisella Bosborin salmella nousi harvinainen myrsky, jonka seurauksena arabien maineikas laivasto tuhoutui, kun taas persialaiset onnistuttiin lyömään maataistelussa. Kiitollisuutensa osoitukseksi voitosta pelastuneet kaupungin asukkaat kokoontuivat kokooiseen jumalanpalvelukseen. He loivat katseensa ikoniin, jota patriarkka Sergios oli kantanut piirityksen aikana, ja lauloivat taukoamatta ilotervehdyksiä Jumalansynnyttäjälle, “voitolliselle sotajoukkojen johtajalle”. Akatistoshymni laulettiin siis ensi kertaa juuri tämän ikonin edessä.

Vuonna 1375 ikoni päätyi Athokselle. Keisari Aleksios III Komnenos antoi sen lahjana pyhälle Dionysiokselle, joka oli parhaillaan perustamassa luostaria. Vuonna 1592 merirosvot ryöstivät ikonin, mutta palauttivat sen lähes saman tien. Heti ryöstön jälkeen merellä näet nousi kova myrsky, joka uhkasi upottaa laivan. Pelottavan rajuilman lisäksi Jumalanäiti ilmestyi yöllä rosvojoukon päällikölle ja ilmoitti haluavansa palata luostariin. Kun rosvot menivät katsomaan ikonia, jonka olivat panneet kankaan sisässä laatikkoon, he huomasivat siitä vuotaneen niin paljon hyvänhajuista mirhaa, että kääreet olivat kostuneet läpimäriksi. Tämän vuoksi he päättivät palauttaa ikonin, minkä lisäksi muutamat merirosvoista ottivat kasteen ja jäivät luostariin munkeiksi.

Akatistospalveluksen Jumalanäidin ikonia säilytetään Pyhän Dionysioksen luostarin pääkirjon yhteydessä olevassa kappelissa, joka on pyhitetty sille. Kappelissa toimitetaan päivittäin liturgia ja anomuskanoni Jumalanäidille. Suurina juhlina ja omana erityisenä juhlapäivänään, suuren paaston 5. viikon lauantaina, ikoni kannetaan saatossa pääkirjon puolelle sitä varten tehtyyn kauniiseen telineeseen.

Dionysioksen luostari on teettänyt Jumalanäidin akatistoshymnin ikonista tarkan kopion. Kopia on esikuvansa kokoinen (27,5 x 31 cm) ja sen riisa on kullattua hopeaa. Dionysioksen luostarin myyntiin valmistaman ikonin poikkeuksellinen huolellisuus kertoo luostarin kunnioituksesta ja rakkaudesta tätä suurta hengellistä aarrettaan kohtaan.

Tiedot koonnut Dionysioksen luostarin julkaisemasta vihkosesta TT Hannu Pöyhönen